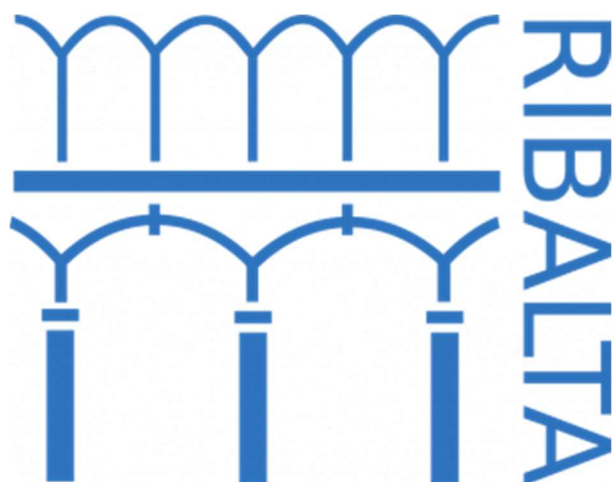

DEPARTAMENT de RELIGIÓ

PROPOSTA PEDAGÒGICA
CURS 2025-26

DOCUMENT	PROPOSTA PEDAGÒGICA DEL DEPARTAMENT DE RELIGIÓ
CODI	DC02.REL.2025
VIGÈNCIA	Curs 2025-26
ENSENYAMENTS	ESO – BATXILLERAT

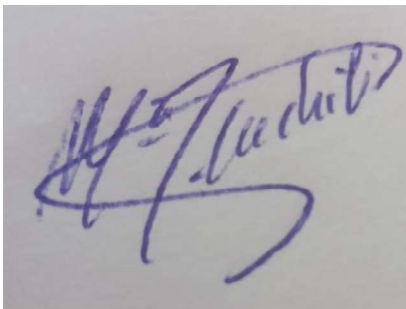
CONTROL DE MODIFICACIONS

EDICIÓ	DATA	DESCRIPCIÓ DE LES MODIFICACIONS
1.0	17/09/2025	Primera versió del document.

DESTINATARIS

PROFESSORAT	FAMÍLIES	ALUMNAT	PAS	ALTRES
X	X	X		

SIGNATURES

REDACTAT PER: Mª Teresa Archilés Gómez <i>DEPARTAMENT DE RELIGIÓ</i>	VIST I PLAU: <i>CAP DE DEPARTAMENT Mª Teresa Archilés Gómez</i>
---	--

CONTROL D'APROVACIONS EN ÒRGANS DEL CENTRE (SI ESCAU)

DATA	ÒRGAN DEL CENTRE
17 – 09 - 2025	DEPARTAMENT DE RELIGIÓ

PROPOSTA PEDAGÒGICA DE DEPARTAMENT

LOMLOE

Religió Catòlica

I.E.S. Francesc Ribalta de Castelló

Curs 2025-2026

Cap departament: Mª Teresa Archilés Gómez

ÍNDEX

<u>1. INTRODUCCIÓ I FONAMENTACIÓ</u>	<u>1</u>
<u>2. CONTEXT DEL CENTRE</u>	<u>3</u>
<u>3. OBJETIUS GENERALS</u>	<u>5</u>
<u>4. CONCRECIÓ DE LES COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES EN EL CICLE O CURS EN QÜESTIÓ</u>	<u>5</u>
4.1 Competències clau	5
4.2 Competències específiques	15
4.3 Relació entre els Criteris d'Avaluació, les Competències Específiques i les Competències Clau en l'Educació Secundària Obligatoria	16
4.4 Relació entre els Criteris d'Avaluació, les Competències Específiques i les Competències Clau en Batxillerat	18
<u>5. SELECCIÓ DELS SABERS BÀSICS NECESSARIS PER A ADQUIRIR I DESENVOLUPAR LES COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES</u>	<u>20</u>
5.1 Sabers bàsics en l'ESO	
5.2 Sabers bàsics en Batxillerat	22
<u>6. CONCRECIÓ DELS CRITERIS D'AVALUACIÓ DE LES COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES</u>	<u>23</u>
<u>7. INSTRUMENTS DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ SOBRE NIVELL D'ADQUISICIÓ DE L'ALUMNAT</u>	<u>23</u>
<u>8. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ</u>	<u>25</u>
<u>9. METODOLOGIA I ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES</u>	<u>29</u>
<u>10. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ</u>	<u>32</u>
<u>11. PLA DE FOMENT A LA LECTURA EN L'ÀREA DE RELIGIÓ CATÒLICA</u>	<u>32</u>
<u>12. RECURSOS HUMANS I MATERIALS</u>	<u>34</u>
<u>13. COORDINACIÓ, AVALUACIÓ I MILLORA DE LA PROPOSTA PEDAGÒGICA</u>	<u>35</u>
<u>14. REFERÈNCIES NORMATIVES I BIBLIOGRÀFIQUES</u>	<u>36</u>

1. INTRODUCCIÓ I FONAMENTACIÓ

INTRODUCCIÓ

L'assignatura de Religió Catòlica té com a finalitat oferir a l'alumnat una comprensió profunda del sentit de la vida, dels valors ètics i espirituals i del llegat cultural del cristianisme. Aquesta matèria contribueix al desenvolupament integral de la persona, en les seues dimensions intel·lectual, moral, espiritual i social. El seu ensenyament respon a la necessitat d'afavorir el diàleg entre la fe i la raó, la convivència intercultural i el respecte per la llibertat religiosa. La proposta pedagògica s'inscriu dins del Projecte Educatiu de Centre i contribueix al perfil de sortida de l'alumnat establert per la LOMLOE, incidint especialment en la competència ciutadana, la competència personal i social, i el sentit espiritual i transcendent.

FONAMENTACIÓ

Marc normatiu i fonamentació general

La matèria de Religió Catòlica s'integra en el currículum educatiu de l'ESO i del Batxillerat en el marc de respecte als principis i drets fonamentals reconeguts en la normativa estatal i internacional. Aquesta inclusió s'emmarca en la necessitat d'oferir una educació integral, que contemple totes les dimensions de la persona —intel·lectual, emocional, social, ètica i espiritual—.

El marc normatiu de referència inclou:

- La **Declaració Universal dels Drets Humans (1948)**, que reconeix el dret a una educació integral.
- El **Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (1966)**, que consagra el dret a l'educació com a instrument de desenvolupament personal i social.
- La **Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea (2000)**, que protegeix els drets fonamentals en l'àmbit educatiu i cultural.
- La **Constitució espanyola de 1978**, especialment l'article 27, que reconeix el dret a l'educació, la llibertat d'ensenyament i el dret de les famílies a escollir la formació religiosa i moral dels seus fills i filles.
- La **LOMLOE (LO 3/2020, de 29 de desembre)**, que estableix com a principis del sistema educatiu el compliment efectiu dels drets de la infància segons la **Convenció sobre els Drets de l'Infant (1989)**, així com la igualtat d'oportunitats, la inclusió, la qualitat educativa i l'educació en valors ètics i cívics.

El **currículum de Religió Catòlica** és elaborat per la **Conferència Episcopal Espanyola** i publicat mitjançant la Resolució de 21 de juny de 2022, de la Secretaria d'Estat d'Educació (BOE núm. 152).

1. Educació Secundària Obligatoria (ESO)

1. Oferta i elecció:

La matèria de Religió Catòlica ha de ser oferida obligatòriament pels centres educatius, però la seva recepció és de lliure elecció per part de les famílies. L'alumnat que no opta per cursar-la ha de disposar d'una alternativa educativa.

2. Objectius i contribució a les competències clau:

La matèria contribueix al desenvolupament integral de l'alumnat, amb especial incidència en:

- **Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA):** desenvolupament de l'autoconeixement, la gestió emocional i la reflexió sobre el projecte vital.
- **Competència ciutadana (CC):** foment del respecte, la convivència i el compromís amb la justícia i la pau.
- **Competència en consciència i expressió culturals (CEC):** comprensió crítica de la tradició cultural i religiosa pròpia i de la diversitat cultural.
- **Competència en comunicació lingüística (CCL):** expressió coherent i reflexiva de pensament, valors i conviccions.

3. Enfocament pedagògic:

Els aprenentatges es centren en:

- El pensament crític i reflexiu.
- La comprensió de la pròpia identitat personal i social.
- L'educació en valors humans i cristians.
- La maduració del projecte personal i social.

4. Flexibilitat curricular:

La matèria és oberta i adaptable a les característiques del centre i del context social i cultural, contribuint al perfil de eixida de l'alumnat i al seu desenvolupament integral.

2. Batxillerat

1. Oferta i elecció:

Al Batxillerat, la matèria de Religió Catòlica ha de ser garantida pels centres educatius. L'alumnat pot optar lliurement per cursar-la o no, segons les seves conviccions i les indicacions de les famílies.

2. Objectius i contribució a les competències clau:

La matèria contribueix al desenvolupament de les competències clau amb especial incidència en:

- **CPSAA:** maduresa personal, gestió emocional i orientació del projecte vital.
- **CC:** reflexió ètica sobre els drets humans i compromís social.
- **CEC:** comprensió crítica del patrimoni religiós, artístic i cultural.
- **CCL:** expressió rigorosa del pensament i dels valors propis.

3. Enfocament pedagògic:

L'alumnat treballa:

- La reflexió sobre el sentit de la vida i la transcendència.
- La maduració personal i vocacional.
- La comprensió crítica del patrimoni cultural i religions.
- L'educació en valors humans i cristians orientada a la responsabilitat social i la convivència.

4. Flexibilitat curricular:

La matèria és oberta, flexible i contextualitzable, permetent adaptar la programació als entorns i a les necessitats de l'alumnat, reforçant la seva preparació per a la vida adulta i la seva participació responsable en la societat.

2. CONTEXT DEL CENTRE

2.1. Relació amb el Projecte Educatiu de Centre (PEC)

La present **Proposta Pedagògica del Departament de Religió Catòlica** s'alinea plenament amb els principis, objectius i línies d'actuació definits en el **Projecte Educatiu de Centre (PEC)** de l'IES *Francesc Ribalta*. Aquesta coherència garanteix la unitat de criteris pedagògics i organitzatius dins del centre, així com la contribució específica de l'àrea de Religió al desenvolupament integral de l'alumnat.

En aquest sentit, la proposta concreta els següents principis del PEC:

- Educació integral de l'alumnat, atenent totes les dimensions de la persona —intel·lectual, emocional, social, ètica i espiritual—, tal com estableix el model educatiu del centre.
- Inclusió i equitat, adaptant les metodologies i les activitats perquè tot l'alumnat pugui participar activament en el procés d'ensenyament-aprenentatge, d'acord amb les mesures de resposta educativa i el Pla d'Inclusió del centre.
- Foment dels valors democràtics i convivència positiva, mitjançant el treball dels valors evangèlics, la cultura de la pau, el diàleg interreligiós i el respecte per la diversitat cultural i lingüística de la comunitat educativa.
- Promoció de la competència comunicativa i del plurilingüisme, integrant l'ús del valencià com a llengua vehicular i de comunicació en totes les activitats docents i materials del departament.
- Ús pedagògic de les TIC i innovació educativa, a través de recursos digitals, metodologies actives i eines col·laboratives que afavoreixen l'aprenentatge significatiu i la participació de l'alumnat.
- Treball col·laboratiu i interdisciplinari, coordinant-se amb altres departaments i projectes de centre (Pla de Lectura, Pla de Convivència, Objectius de Desenvolupament Sostenible, etc.) per afavorir la coherència pedagògica global.
- Formació en valors i orientació personal, contribuint a la formació ètica i espiritual de l'alumnat, en coherència amb la línia educativa del centre.

Així, la proposta pedagògica del Departament de Religió esdevé una concreció específica del PEC, orientada a desenvolupar, des de la matèria de Religió Catòlica, el perfil de sortida de l'alumnat i els valors fundacionals del centre, dins d'un marc de qualitat educativa, convivència i inclusió.

2.2 Contextualització

L'IES Francesc Ribalta de Castelló compta amb un alumnat divers, tant des del punt de vista cultural com social. A més, en els darrers cursos s'ha incorporat al centre un nombre creixent d'alumnes procedents d'altres països, especialment de l'Amèrica Llatina, fet que contribueix a enriquir la diversitat cultural i lingüística del centre i planteja, alhora, nous reptes i oportunitats educatives en l'àmbit de la integració i la convivència.

En els últims anys s'ha detectat un interès moderat per l'assignatura de Religió, amb un percentatge d'alumnat que opta per aquesta matèria d'aproximadament el 35% en l'ESO i al voltant del 5% en 1r de Batxillerat. Aquesta tendència posa de manifest que la matèria de Religió en Batxillerat es troba en una situació de desavantatge organitzativa respecte a altres matèries, la qual cosa es tradueix en un agravi comparatiu que convé abordar des d'una perspectiva pedagògica i institucional. Actualment, a l'alumnat que no cursa l'assignatura de Religió en Batxillerat se li permet eixir del centre durant aquesta franja horària, en lloc d'oferir-li una atenció educativa alternativa. Aquesta circumstància evidencia la necessitat de revisar i millorar la integració de la matèria en la planificació general del centre, amb l'objectiu de garantir un tractament més equitatiu dins de l'oferta educativa.

Per al curs 2025-2026, el Departament de Religió imparteix la matèria a dotze grups d'ESO, amb una hora setmanal per nivell:

- 3 grups de 1r d'ESO, d'una hora setmanal: A/B, C/D, E/F/G.
- 3 grups de 2n d'ESO, d'una hora setmanal: A/B, E, F/PM.
- 3 grups de 3r d'ESO, d'una hora setmanal: F/PDCB, C/E/PDCA.
- 3 grups de 4t d'ESO, d'una hora setmanal: A/PDC, C/D/G, B/E/F.

A més, per al curs 2025-2026, el Departament de Religió imparteix la matèria a un grup de Batxillerat, amb una hora setmanal:

- 1 grup de 1r de Batxillerat: D/E/A.

Durant els dos últims cursos no hi ha hagut alumnat matriculat en Batxillerat nocturn, Batxillerat a distància (CEED) ni en 2n de Batxillerat diürn, per la qual cosa no s'imparteix la matèria.

Des del Departament es manté l'interès i el desig que, en cursos futurs, l'alumnat d'aquests nivells pugui tornar a cursar l'assignatura.

El Departament de Religió està constituït per una única docent, que n'assumeix la coordinació i les funcions pròpies de cap de departament.

3. OBJECTIUS GENERALS

- **Comprendre** l'origen i el sentit de la fe cristiana en el context de les grans tradicions religioses del món.
- **Reflexionar** sobre els valors ètics i morals evangèlics i la seua aplicació en la vida quotidiana.
- **Fomentar** el diàleg interreligiós i el respecte per la diversitat religiosa i cultural.
- **Desenvolupar** el pensament crític i la capacitat d'anàlisi sobre qüestions com la justícia, la pau, la igualtat i els drets humans, promovent la consciència ètica i el compromís solidari a la llum de les ensenyances religioses.
- **Afavorir** l'expressió de la dimensió espiritual de la persona a través de l'art, la reflexió i l'acció.

4. CONCRECIÓ DE LES COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES EN EL CICLE O CURS EN QÜESTIÓ

- Competències clau
- Competències específiques
- Relació entre els Criteris d'Avaluació, les Competències Específiques i les Competències Clau en l'Educació Secundària Obligatòria
- Relació entre els Criteris d'Avaluació, les Competències Específiques i les Competències Clau en Batxillerat

Abans convé saber quines són les competències clau.

4.1. COMPETÈNCIES CLAU

Per a la **LOMLOE**, les competències clau corresponen als **desempeys considerats imprescindibles** perquè l'alumnat pugua progressar amb garanties d'èxit en el seu itinerari formatiu i afrontar reptes i desafiaments, tant globals com locals, en el seu desenvolupament personal i social.

Les competències clau són les següents:

- **Competència en comunicació lingüística (CCL)**
- **Competència plurilingüe (CP)**
- **Competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM, per les seues sigles en anglès: *Science, Technology, Engineering and Mathematics*)**
- **Competència digital (CD)**
- **Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)**
- **Competència ciutadana (CC)**
- **Competència emprenedora (CE)**
- **Competència en consciència i expressions culturals (CCEC)**

Tanmateix, aquest Departament de Religió preveu en aquesta programació **una novena competència clau** per a omplir un buit relatiu a la dimensió transcendent de l'ésser humà.

Aquesta incorporació no desmereix en absolut les huit competències anteriors, sinó que completa i fa justícia a la realitat integral de la persona i, per tant, de l'alumnat.

Així, s'afegeix la següent competència:

- **Sentit espiritual i transcendent (SET)**

A continuació, s'exposen els **DESCRIPTORS DE LES NOU COMPETÈNCIES CLAU**, tant per a l'etapa de **Secundària Obligatòria** com per a **Batxillerat**.

D'aquesta manera, es pot observar la **progressió** d'aquests descriptors des de l'ESO fins al Batxillerat. Són els següents:

Competència en comunicació lingüística (CCL)	
En finalitzar l'Educació Secundària Obligatòria, l'alumnat...	En finalitzar el Batxillerat, l'alumnat...
CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb una actitud cooperativa i respectuosa, tant per a intercanviar informació, crear coneixement i transmetre opinions, com per a construir vincles personals.	CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb fluïdesa, coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials i acadèmics, i participa en interaccions comunicatives amb una actitud cooperativa i respectuosa, tant per a intercanviar informació, crear coneixement i argumentar les seues opinions com per a establir i cuidar les seues relacions interpersonals.
CCL2. Comprén, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.	CCL2. Comprén, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels diferents àmbits, amb especial èmfasi en els textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.
CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera progressivament autònoma informació procedent de diverses fonts, avaluant-ne la fiabilitat i la pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació; la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal, alhora que respectuós amb la propietat intel·lectual.	CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera autònoma informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i la pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació; la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la de manera clara i rigorosa, adoptant un punt de vista creatiu i crític, alhora que respectuós amb la propietat intel·lectual.
CCL4. Llig amb autonomia obres diverses adequades a la seua edat, seleccionant aquelles que millor s'ajusten als seus gustos i interessos; aprecia el patrimoni literari com un vehicle privilegiat de l'experiència individual i col·lectiva, i mobilitza la seua pròpia experiència biogràfica i els seus coneixements literaris i culturals per a construir i compartir la seua interpretació de les obres,	CCL4. Llig amb autonomia obres rellevants de la literatura, posant-les en relació amb el seu context sociohistòric de producció, amb la tradició literària anterior i posterior, i examinant la petjada del seu llegat en l'actualitat, per a construir i compartir la seua pròpia interpretació argumentada de les obres, crear i recrear textos d'intenció literària i conformar progressivament

així com per a crear textos d'intenció literària de complexitat progressiva.	un mapa cultural.
CCL5. Posa les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, evitant els usos discriminatoris i els abusos de poder, per a afavorir un ús no sols eficaç sinó també ètic dels diferents sistemes de comunicació.	CCL5. Posa les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, evitant i rebutjant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per a afavorir un ús no sols eficaç sinó també ètic dels diferents sistemes de comunicació.

Competència plurilingüe (CP)

En finalitzar l'Educació Secundària Obligatòria, l'alumnat...	En finalitzar el Batxillerat, l'alumnat...
CP1. Utilitza de manera eficaç una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives, de manera apropiada i adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.	CP1. Utilitza amb fluïdesa, adequació i una correcció acceptable una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives amb espontaneïtat i autonomia en diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.
CP2. A partir de les seues experiències, realitza transferències entre diferents llengües com a estratègia per a comunicar-se i ampliar el seu repertori lingüístic individual.	CP2. A partir de les seues experiències, desenvolupa estratègies que li permeten ampliar i enriquir de manera sistemàtica el seu repertori lingüístic individual amb la finalitat de comunicar-se de manera eficaç.
CP3. Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg per a afavorir la cohesió social.	CP3. Coneix i valora de manera crítica la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal i anteposant la comprensió mútua com a característica central de la comunicació per a fomentar la cohesió social.

Competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM)

En finalitzar l'Educació Secundària Obligatòria, l'alumnat...	En finalitzar el Batxillerat, l'alumnat...
STEM1. Utilitza mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, i selecciona i empra diferents estratègies per a resoldre problemes, analitzant críticament les solucions i reformulant el procediment si és necessari.	STEM1. Selecciona i utilitza mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions pròpies de la modalitat triada i empra estratègies variades per a la resolució de problemes, analitzant críticament les solucions i reformulant el procediment si és necessari.
STEM2. Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar els fenòmens que ocorren al seu voltant, confiant	STEM2. Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar fenòmens relacionats amb la modalitat triada,

en el coneixement com a motor de desenvolupament, plantejant-se preguntes i comprovant hipòtesis mitjançant l'experimentació i la indagació, utilitzant eines i instruments adequats, apreciament la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i les limitacions de la ciència.	confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, plantejant hipòtesis i contrastant-les o comprovant-les mitjançant l'observació, l'experimentació i la investigació, utilitzant eines i instruments adequats, apreciament la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i les limitacions dels mètodes emprats.
STEM3. Planteja i desenvolupa projectes dissenyant, fabricant i avaluant diferents prototips o models per a generar o utilitzar productes que donen solució a una necessitat o problema de manera creativa i en equip, procurant la participació de tot el grup, resolent pacíficament els conflictes que puguem sorgir, adaptant-se davant la incertesa i valorant la importància de la sostenibilitat.	STEM3. Planteja i desenvolupa projectes dissenyant i creant prototips o models per a generar o utilitzar productes que donen solució a una necessitat o problema de manera col·laborativa, procurant la participació de tot el grup, resolent pacíficament els conflictes que puguem sorgir, adaptant-se davant la incertesa i avaluant el producte obtingut d'acord amb els objectius proposats, la sostenibilitat i l'impacte transformador en la societat.
STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants de processos, raonaments, demostracions, mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics de manera clara i precisa i en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols), aprofitant de manera crítica la cultura digital i incloent el llenguatge matemàtic-formal amb ètica i responsabilitat per a compartir i construir nous coneixements.	STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants de les investigacions de manera clara i precisa, en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols) i aprofitant la cultura digital amb ètica i responsabilitat, valorant de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida per a compartir i construir nous coneixements.
STEM5. Emprén accions fonamentades científicament per a promoure la salut física, mental i social, i preservar el medi ambient i els éssers vius; i aplica principis d'ètica i seguretat en la realització de projectes per a transformar el seu entorn pròxim de manera sostenible, valorant el seu impacte global i practicant el consum responsable.	STEM5. Planifica i emprén accions fonamentades científicament per a promoure la salut física i mental, i preservar el medi ambient i els éssers vius, practicant el consum responsable, aplicant principis d'ètica i seguretat per a crear valor i transformar el seu entorn de manera sostenible, adquirint compromisos com a ciutadà en l'àmbit local i global.
Competència digital (CD)	
En finalitzar l'Educació Secundària Obligatoria, l'alumnat...	En finalitzar el Batxillerat, l'alumnat...
CD1. Realitza cerques en internet atenent a criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant els resultats de manera crítica i arxivant-los per a recuperar-los, referenciar-los i reutilitzar-los, respectant la propietat intel·lectual.	CD1. Realitza cerques avançades comprenent com funcionen els motors de cerca en internet, aplicant criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant els resultats de manera crítica i organitzant l'emmagatzematge de la informació de manera adequada i segura per a referenciar-la i reutilitzar-la posteriorment.
CD2. Gestiona i utilitza el seu entorn personal digital d'aprenentatge per a construir coneixement i crear continguts digitals, mitjançant estratègies de tractament de la informació i l'ús de diferents eines digitals, seleccionant i configurant la més adequada segons la tasca i les seues necessitats d'aprenentatge permanent.	CD2. Crea, integra i reelabora continguts digitals de manera individual o col·lectiva, aplicant mesures de seguretat i respectant en tot moment els drets d'autoria digital per a ampliar els seus recursos i generar nou coneixement.

CD3. Es comunica, participa, col·labora i interacciona compartint continguts, dades i informació mitjançant eines o plataformes virtuals, i gestiona de manera responsable les seues accions, presència i visibilitat en la xarxa per a exercir una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.	CD3. Selecciona, configura i utilitza dispositius digitals, eines, aplicacions i serveis en línia, i els incorpora en el seu entorn personal d'aprenentatge digital per a comunicar-se, treballar col·laborativament i compartir informació, gestionant de manera responsable les seues accions, presència i visibilitat en la xarxa i exercint una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.
CD4. Identifica riscos i adopta mesures preventives en usar les tecnologies digitals per a protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i per a prendre consciència de la importància i necessitat de fer un ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.	CD4. Avalua riscos i aplica mesures en usar les tecnologies digitals per a protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i fa un ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.
CD5. Desenvolupa aplicacions informàtiques senzilles i solucions tecnològiques creatives i sostenibles per a resoldre problemes concrets o respondre a reptes proposats, mostrant interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel seu desenvolupament sostenible i ús ètic.	CD5. Desenvolupa solucions tecnològiques innovadores i sostenibles per a donar resposta a necessitats concretes, mostrant interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel seu desenvolupament sostenible i ús ètic.

Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)	
En finalitzar l'Educació Secundària Obligatoria, l'alumnat...	En finalitzar el Batxillerat, l'alumnat...
CPSAA1. Regula i expressa les seues emocions, enfortint l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la recerca de propòsit i motivació cap a l'aprenentatge, per a gestionar els reptes i els canvis i harmonitzar-los amb els seus propis objectius.	CPSAA1.1 (o CPSAA1) Enforteix l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la recerca d'objectius de manera autònoma per a fer eficaç el seu aprenentatge. CPSAA1.2 (o CPSAA2) Desenvolupa una personalitat autònoma, gestionant constructivament els canvis, la participació social i la pròpia activitat per a dirigir la seua vida.
CPSAA2. Comprén els riscos per a la salut relacionats amb factors socials, consolida estils de vida saludables a nivell físic i mental, reconeix conductes contràries a la convivència i aplica estratègies per a abordar-les.	CPSAA2. (o CPSAA3) Adopta de manera autònoma un estil de vida sostenible i atén al benestar físic i mental propi i de les altres persones, buscant i oferint suport en la societat per a construir un món més saludable.
CPSAA3. Comprén proactivament les perspectives i les experiències de les altres persones i les incorpora al seu aprenentatge, per a participar en el treball en grup, distribuint i acceptant tasques i responsabilitats de manera equitativa i emprant estratègies cooperatives.	CPSAA3.1 (o CPSAA4) Mostra sensibilitat cap a les emocions i experiències de les altres persones, sent conscient de la influència que exerceix el grup en les persones, per a consolidar una personalitat empàtica i independent i desenvolupar la seua intel·ligència emocional. CPSAA3.2 (o CPSAA5) Distribueix en un grup les tasques, recursos i responsabilitats de manera equànime, segons

	els seus objectius, afavorint un enfocament sistemàtic per a contribuir a l'assoliment d'objectius compartits.
CPSAA4. Realitza autoavaluacions sobre el seu procés d'aprenentatge, buscant fonts fiables per a validar, sustentar i contrastar la informació i per a obtenir conclusions rellevants.	CPSAA4. (o CPSAA6) Compara, analitza, avalua i sintetitza dades, informació i idees dels mitjans de comunicació, per a obtenir conclusions lògiques de manera autònoma, valorant la fiabilitat de les fonts.
CPSAA5. Planifica objectius a mitjà termini i desenvolupa processos metacognitius de retroalimentació per a aprendre dels seus errors en el procés de construcció del coneixement.	CPSAA5. (o CPSAA7) Planifica a llarg termini, avaluant els propòsits i els processos de la construcció del coneixement, relacionant els diferents camps d'aquest per a desenvolupar processos autorregulats d'aprenentatge que li permeten transmetre aquest coneixement, proposar idees creatives i resoldre problemes amb autonomia.

Competència ciutadana (CC)	
En completar l'ensenyament secundari obligatori, l'alumne...	En completar l'ensenyament del batxillerat, l'alumne...
CC1. Analitza i comprén idees relatives a la dimensió social i ciutadana de la seua pròpia identitat, així com els fets culturals, històrics i normatius que la determinen, demostrant respecte per les normes, empatia, equitat i esperit constructiu en la interacció amb els altres en qualsevol context.	CC1. Analitza fets, normes i idees relatives a la dimensió social, històrica, cívica i moral de la seua pròpia identitat, per a contribuir a la consolidació de la seua maduresa personal i social, adquirir una consciència ciutadana i responsable, desenvolupar l'autonomia i l'esperit crític, i establir una interacció pacífica i respectuosa amb els altres i amb l'entorn.
CC2. Analitza i assumeix fonamentadament els principis i valors que emanen del procés d'integració europea, la Constitució Espanyola i els drets humans i de la infància, participant en activitats comunitàries, com ara la presa de decisions o la resolució de conflictes, amb actitud democràtica, respecte per la diversitat i compromís amb la igualtat de gènere, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.	CC2. Reconeix, analitza i aplica en diversos contextos, de manera crítica i conseqüent, els principis, ideals i valors relatius al procés d'integració europea, la Constitució Espanyola, els drets humans, i la història i el patrimoni cultural propis, alhora que participa en tota mena d'activitats grupals amb una actitud fonamentada en els principis i procediments democràtics, el compromís ètic amb la igualtat, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.
CC3. Comprén i analitza problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considerant críticament els valors propis i aliens, i desenvolupant judicis propis per a afrontar la controvèrsia moral amb una actitud dialogant, argumentativa, respectuosa i contrària a qualsevol tipus de discriminació o violència.	CC3. Adopta un judici propi i argumentat davant de problemes ètics i filosòfics fonamentals i d'actualitat, afrontant amb actitud dialogant la pluralitat de valors, creences i idees, rebutjant tota mena de discriminació i violència, i promovent activament la igualtat i la corresponsabilitat efectiva entre dones i homes.
CC4. Comprén les relacions sistemàtiques d'interdependència, ecodpendència i interconnexió entre actuacions locals i globals, i adopta, de manera conscient i motivada, un estil de vida sostenible i	CC4. Analitza les relacions d'interdependència i ecodpendència entre les nostres formes de vida i l'entorn, realitzant una anàlisi crítica de la petjada ecològica de les accions humanes, i demostrant un

ecosocialment responsable.	compromís ètic i ecosocialment responsable amb activitats i hàbits que conduïsquen a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible i la lluita contra el canvi climàtic.
----------------------------	--

Competència emprendedora (CE)

En completar l'ensenyament secundari obligatori, l'alumne...	En completar l'ensenyament del batxillerat, l'alumne...
CE1. Analitza necessitats i oportunitats i afronta reptes amb sentit crític, fent balanç de la seua sostenibilitat, valorant l'impacte que puguen suposar en l'entorn, per a presentar idees i solucions innovadores, ètiques i sostenibles, dirigides a crear valor en l'àmbit personal, social, educatiu i professional.	CE1. Avalua necessitats i oportunitats i afronta reptes amb sentit crític i ètic, avaluant la seua sostenibilitat i comprovant, a partir de coneixements tècnics específics, l'impacte que puguen suposar en l'entorn, per a presentar i executar idees i solucions innovadores dirigides a diferents contextos, tant locals com globals, en l'àmbit personal, social i acadèmic amb projecció professional emprendedora.
CE2. Avalua els punts forts i febles propis, fent ús d'estratègies d'autoconeixement i autoeficàcia, i comprén els elements fonamentals de l'economia i les finances, aplicant coneixements econòmics i financers a activitats i situacions concretes, utilitzant destreses que afavorisquen el treball col·laboratiu i en equip, per a reunir i optimitzar els recursos necessaris que porten a l'acció una experiència emprendedora que genere valor.	CE2. Avalua i reflexiona sobre els punts forts i febles propis i dels altres, fent ús d'estratègies d'autoconeixement i autoeficàcia, interioritza els coneixements econòmics i financers específics i els transfereix a contextos locals i globals, aplicant estratègies i destreses que agilitzen el treball col·laboratiu i en equip, per a reunir i optimitzar els recursos necessaris que porten a l'acció una experiència o iniciativa emprendedora de valor.
CE3. Desenvolupa el procés de creació d'idees i solucions valuoses i pren decisions de manera raonada, utilitzant estratègies àgils de planificació i gestió, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per a dur a terme el procés de creació de prototips innovadors i de valor, considerant l'experiència com una oportunitat per a aprendre.	CE3. Porta a terme el procés de creació d'idees i solucions innovadores i pren decisions amb sentit crític i ètic, aplicant coneixements tècnics específics i estratègies àgils de planificació i gestió de projectes, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per a elaborar un prototip final de valor per als altres, considerant tant l'experiència d'èxit com la de fracàs com una oportunitat per a aprendre.

Competència en consciència i expressions culturals (CCEC)

En completar l'ensenyament secundari obligatori, l'alumne...	En completar l'ensenyament del batxillerat, l'alumne...
CCEC1. Coneix, aprecia de manera crítica i respecta el	CCEC1. Reflexiona, promou i valora de manera crítica el

patrimoni cultural i artístic, implicant-se en la seua conservació i valorant l'enriquiment inherent a la diversitat cultural i artística.	patrimoni cultural i artístic de qualsevol època, contrastant-ne les singularitats i partint de la seua pròpia identitat, per a defensar la llibertat d'expressió, la igualtat i l'enriquiment inherent a la diversitat.
CCEC2. Gaudeix, reconeix i analitza amb autonomia les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, diferenciant-ne els mitjans i suports, així com els llenguatges i elements tècnics que les caracteritzen.	CCEC2. Investiga les especificitats i intencionalitats de diverses manifestacions artístiques i culturals del patrimoni, mitjançant una actitud de recepció activa i de gaudi, diferenciant i analitzant els diferents contextos, mitjans i suports en què es materialitzen, així com els llenguatges i elements tècnics i estètics que les caracteritzen.
CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions a través de produccions culturals i artístiques, integrant el propi cos i desenvolupant l'autoestima, la creativitat i el sentit del lloc que ocupa en la societat, amb una actitud empàtica, oberta i col·laborativa.	CCEC3.1 (o CCEC3) Expressa idees, opinions, sentiments i emocions amb creativitat i esperit crític, realitzant amb rigor les seues pròpies produccions culturals i artístiques per a participar de manera activa en la promoció dels drets humans i en els processos de socialització i construcció de la identitat personal que deriven de la pràctica artística. CCEC3.2 (o CCEC4) Descobreix l'autoexpressió a través de la interacció corporal i l'experimentació amb diferents eines i llenguatges artístics, afrontant situacions creatives amb una actitud empàtica i col·laborativa, i amb autoestima, iniciativa i imaginació.
CCEC4. Coneix, selecciona i utilitza amb creativitat diversos mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a la creació de productes artístics i culturals, tant de manera individual com col·laborativa, identificant oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral, així com d'emprenedoria.	CCEC4.1 (o CCEC5) Selecciona i integra amb creativitat diversos mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a dissenyar i produir projectes artístics i culturals sostenibles, analitzant les oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral que ofereixen, servint-se de la interpretació, l'execució, la improvisació o la composició. CCEC4.2 (o CCEC6) Planifica, adapta i organitza els seus coneixements, destreses i actituds per a respondre amb creativitat i eficàcia als reptes derivats d'una producció cultural o artística, individual o col·lectiva, utilitzant diversos llenguatges, codis, tècniques, ferramentes i recursos plàstics, visuals, audiovisuals, musicals, corporals o escènics, valorant tant el procés com el producte final i comprenent les oportunitats personals, socials, inclusives i econòmiques que ofereixen.

Competència en sentit espiritual i transcendent (SET)

En completar l'ensenyament secundari obligatori, l'alumne...	En completar l'ensenyament del batxillerat, l'alumne...
SET1. Entén l'obertura a la possibilitat d'un Déu de caràcter pròxim a l'ésser humà i és capaç de descriure aquesta dimensió humana mitjançant l'escriptura i la creació artística pròpia.	SET1. Entén l'obertura a la possibilitat d'un Déu de caràcter pròxim a l'ésser humà, analitzant creacions de diversos àmbits històrics on s'expressa aquesta consciència, i és capaç de descriure aquesta dimensió humana mitjançant l'escriptura i la creació artística pròpia, en un nivell de diàleg profund.
SET2. Desenvolupa el despreniment, la paciència, el sacrifici, l'esperança i l'amor com a valors humans irrenunciables, i és capaç d'implementar-los en la seua pròpia vida o, almenys, descriure'n els avantatges en la pròpia existència, amb vista a un futur personal i laboral.	SET2. Desenvolupa el despreniment, la paciència, el sacrifici, l'esperança i l'amor com a valors humans irrenunciables, i és capaç d'implementar-los en la seua pròpia vida o, almenys, descriure'n les possibles avantatges en la pròpia existència, amb vista a un futur personal i laboral d'èxit, en diferents nivells de responsabilitat i en àmbits de diàleg o debat.
SET3. Coneix les idees o el devenir de grans autors o personatges espirituals de la història mundial o de les religions.	SET3. Coneix les idees o el devenir de grans autors o personatges espirituals de la història mundial o de les religions, contrastant les dades i comparant-les de manera crítica amb els valors que emanen dels personatges de la tradició judeocristiana de totes les èpoques.
SET4. Respecta la natura, l'admira i sent gratitud per ella, i s'obri a concebre-la com a obra de Déu.	SET4. Respecta la natura, l'admira, sent gratitud per ella i s'obri a concebre-la com a obra de Déu; i, a partir d'això, desenvolupa un sentit de responsabilitat pel seu destí, obrint-se a una actitud proactiva davant de les diverses situacions mediambientals que previsiblement trobarà, tant a escala mundial com en àmbits locals.
SET5. Valora la missió que té encomanada el creient dins de l'Església i coneix alguns exemples històrics que han contribuït al progrés humà.	SET5. Valora i respecta la missió que té encomanada el creient dins de l'Església, deixant de banda actituds d'indiferència o, fins i tot, d'animadversió envers els creients, i aplicant per a això l'estudi i el sentit crític sobre els esforços eclesials a favor de la dignitat humana al llarg de la història.

CONTRIBUCIÓ DE L'ÀREA DE RELIGIÓ A L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES CLAU

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Des d'una perspectiva pedagògica i competencial, la matèria de Religió Catòlica contribueix al **desenvolupament integral de l'alumnat** i al **desplegament de les competències clau** definides en el currículum de l'etapa, amb especial incidència en la **competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)**, la **competència ciutadana (CC)**, la **competència en consciència i expressió culturals (CEC)** i la **competència en comunicació lingüística (CCL)**.

Aquesta contribució es concreta en els aspectes següents:

- **Foment del pensament crític i reflexiu**, mitjançant la comprensió raonada de la fe, la tradició i la cultura religiosa en diàleg amb el coneixement científic i humanístic.
- **Desenvolupament de la identitat personal i social**, des del reconeixement de la dignitat humana, la llibertat de consciència i la capacitat d'autonomia moral.
- **Educació en valors humans i cristians**, promovent la convivència, la solidaritat, la pau, la justícia i el respecte per la diversitat cultural i religiosa.
- **Maduració del projecte personal i vital**, impulsant la responsabilitat, el compromís i la recerca de sentit en la pròpia vida.

A través d'aquestes aportacions, la matèria enriqueix el procés formatiu global de l'alumnat, tot contribuint a la construcció d'una ciutadania responsable, lliure, crítica i compromesa amb la transformació positiva de la societat.

La seua estructura curricular s'integra plenament en el marc de la LOMLOE, amb un enfocament obert, flexible i contextualitzable, que permet adaptar-ne la programació a les necessitats específiques del centre i de l'entorn social i cultural. Amb això, la matèria de Religió Catòlica contribueix de manera significativa al perfil de eixida de l'alumnat, assegurant una educació integral, coherent i arrelada en els valors universals de la dignitat i la convivència humana.

CONTRIBUCIÓ DE L'ÀREA DE RELIGIÓ A L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES CLAU

BATXILLERAT

Des d'una perspectiva pedagògica

En el Batxillerat, la matèria de Religió Catòlica ofereix a l'alumnat espais de reflexió i aprofundiment sobre el sentit de la vida, la llibertat, la responsabilitat i la transcendència, tot afavorint la maduració personal, intel·lectual i ètica pròpia d'aquesta etapa. Contribueix al desenvolupament de les competències clau i del perfil de eixida mitjançant la integració dels coneixements culturals, filosòfics, històrics i espirituals derivats de la tradició cristiana i del diàleg amb altres visions del món.

Les seues aportacions específiques es concreten en:

- **Desenvolupar la competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)**, afavorint l'autoconeixement, la gestió emocional i la capacitat d'orientar el projecte vital amb sentit i coherència.
- **Potenciar la competència ciutadana (CC)**, mitjançant la reflexió ètica i social sobre la dignitat humana, els drets fonamentals i el compromís amb la justícia i la pau.
- **Reforçar la competència en consciència i expressió culturals (CEC)**, a través de la comprensió crítica del patrimoni religiós, artístic i cultural, i del seu paper en la construcció de la identitat europea i mediterrània.
- **Afavorir la competència en comunicació lingüística (CCL)**, mitjançant l'ús rigorós del llenguatge per a l'expressió de pensament, conviccions i valors propis, en contextos de diàleg i respecte.

La matèria impulsa, a més, una educació en valors humans i cristians, que promou el diàleg, la tolerància i la responsabilitat ètica davant els reptes del món actual. A través d'aquest enfocament, contribueix al desenvolupament d'una maduresa personal i vocacional que permet a l'alumnat assumir amb autonomia les seues decisions vitals, formatives i professionals.

El currículum de Religió Catòlica en Batxillerat, integrat en el marc de la LOMLOE, manté un caràcter obert, flexible i contextualitzable, i participa dels mateixos principis pedagògics que la resta de matèries de l'etapa. Amb aquesta aportació específica, la matèria reforça la formació integral de l'alumnat i la seua preparació per a la vida adulta, el desenvolupament personal i la participació activa i responsable en la societat.

4.2. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Les competències específiques de l'àrea de Religió suposen un grau més gran de concreció que les competències clau. En el conjunt dels elements curriculars s'integren de la manera següent:

- CONCRECIÓ +			
Competències clau	Competències específiques	Criteris d'avaluació	Sabers bàsics

4.3. RELACIÓ ENTRE CRITERIS D'AVALUACIÓ, COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES I COMPETÈNCIES CLAU EN EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

En el següent quadre s'aprecien les relacions entre els tres primers elements per al primer cicle (1r i 2n d'ESO)¹:

(1) Cal notar en les taules següents que, més enllà del disposat en el currículum de Religió, s'han afegit descriptors del Sentit Espiritual i Trascendent (SET) per aclarir quins elements d'aquesta competència són desenvolupats per l'alumne d'acord amb les competències específiques i els criteris avaluats.

Descriptors de les competències clau	Competències específiques	Criteris d'avaluació (En cada fila, el primer criteri es el de 1r i el segon criteri, el de 2n)
CCL1 CCL3 CD1 CD4 CPSAA1 CPSAA2 CPSAA4 CPSAA5 CE2 CE3 CCEC3 SET1 SET2 SET3 SET4 SET5	1. Identificar, valorar i expressar els elements clau de la dignitat i identitat personal a través de la interpretació de biografies significatives, per assumir la pròpia dignitat, acceptar la identitat personal, respectar la dels altres i desenvolupar amb llibertat un projecte de vida amb sentit.	1.1. Descriure i acceptar els trets i dimensions fonamentals de la identitat personal, analitzant relats bíblics de vocació i missió, així com altres biografies significatives. 1.2. Identificar les característiques de la visió bíblica sobre l'ésser humà, relacionant-la amb la dignitat personal i reconeixent-la en els altres.
CCL2 CCL5 CP3 STEM5 CD3 CPSAA3 CC1 CC2 CC4 CE1 SET2 SET3 SET4	2. Valorar la condició relacional de l'ésser humà, desenvolupant destreses i actituds socials orientades a la justícia i a la millora de la convivència tenint en compte el magisteri social de l'Església, per aprendre a viure amb altres i contribuir a la fraternitat universal i la sostenibilitat del planeta.	2.1. Adquirir habilitats i actituds de relació amb els altres, aplicant estratègies efectives de reflexió i comunicació, ajuda mútua, participació i inclusió, orientades a la millora de la convivència a la família i l'escola com a expressió de la fraternitat universal. 2.2. Desenvolupar empatia i reconeixement de la diversitat personal i social, inspirant-se en l'ésser relacional de Déu, manifestat en la història de la salvació.
CCL1 CCL5 STEM3 CD1 CPSAA3 CC3 CC4 CE1 CCEC3 SET2 SET4	3. Assumir els desafiaments de la humanitat des d'una perspectiva inclusiva, reconeixent les necessitats individuals i socials, discernint-les amb les claus del "Regne de Déu", per implicar-se personal i professionalment en la transformació social i l'assoliment del bé comú.	3.1. Generar actituds de justícia i solidaritat, respectant la diversitat i prenent consciència de la responsabilitat compartida i la pertinença comuna, dins de l'horitzó del Regne de Déu. 3.2. Analitzar les necessitats socials, identificant situacions d'injustícia, violència i discriminació amb les seves causes, discernint-les segons el projecte del Regne de Déu i implicant-se en propostes de transformació social.
CCL4 CP3 CD2 CD3 CC3 CCEC1 CCEC2 CCEC4 SET1	4. Interpretar i admirar el patrimoni cultural en les seues diferents expressions, reconeixent que són portadores d'identitats i sentit, apreciant com el cristianisme s'ha encarnat en manifestacions diverses, per desenvolupar sentit de pertinença, participar en la construcció de la convivència i promoure el diàleg intercultural en el marc dels drets	4.1. Situar i interpretar les expressions culturals i els seus llenguatges en els contextos històrics, apreciant la seua contribució a la identitat personal i social i als drets humans, facilitant la convivència i el diàleg intercultural. 4.2. Raonar com la fe cristiana, en el present i al llarg de la història, s'ha fet cultura, interpretant el patrimoni literari, artístic i cultural i valorant-lo com a expressió de la

SET2 SET3	humans.	incarnació del missatge cristià en diferents llenguatges.
CCL1 CPSAA1 CPSAA3 CPSAA5 CC3 CE2 CCEC1 CCEC3 SET1 SET3 SET5	5. Reconèixer i apreciar la pròpia interioritat, l'experiència espiritual i religiosa, present en totes les cultures i societats, comprenent l'experiència de personatges rellevants i valorant les possibilitats del religiós, per discernir possibles respostes a les preguntes sobre el sentit de la vida i afavorir el respecte entre les diferents tradicions religioses.	5.1. Valorar l'experiència espiritual i religiosa com a dimensió humana i social pròpia de tots els pobles i cultures, coneixent l'especificitat de l'espiritualitat judeocristiana i d'altres religions. 5.2. Respectar les diferents esglésies i tradicions religioses, coneixent i valorant les creences, rites, símbols i principis de cadascuna, disposant de criteris personals que afavoreixen el diàleg interreligiós.
CCL2 CCL3 STEM4 CD1 CPSAA4 CPSAA5 CC1 CC4 CE3 CCEC1 SET2 SET5	6. Identificar i comprendre els continguts essencials de la Teologia cristiana, contemplant i valorant la contribució de la tradició cristiana a la recerca de la veritat, per disposar d'una síntesi del cristianisme que permeti dialogar amb altres tradicions, paradigmes i cosmovisions.	6.1. Identificar Jesucrist com a nucli essencial del cristianisme i la Bíblia com a llibre del Poble de Déu, valorant les seues aportacions a la vida de les persones i les societats. 6.2. Elaborar una primera síntesi de la fe cristiana, subratllant la seua capacitat de diàleg entre fe i raó, entre fe i cultura, mantenint les conviccions pròpies amb ple respecte a les dels altres.

En el següent quadre s'aprecien les relacions entre els tres primers elements per al segon cicle (3r i 4t d'ESO):

Descriptors de les competències clau	Competències específiques	Criteris d'avaluació (En cada fila, el primer criteri es el de 3r i el segon criteri, el de 4t)
CCL1 CCL3 CD1 CD4 CPSAA1 CPSAA2 CPSAA4 CPSAA5 CE2 CE3 CCEC3 SET1 SET3 SET5 SET4	1. Identificar, valorar i expressar els elements clau de la dignitat i identitat personal a través de la interpretació de biografies significatives, per assumir la pròpia dignitat i acceptar la identitat personal, respectar la dels altres, i desenvolupar amb llibertat un projecte de vida amb sentit.	1.1. Reconèixer els trets essencials de l'antropologia cristiana, relacionant-los amb els drets fonamentals i la defensa de la dignitat humana, comprovant-los en situacions globals. 1.2. Formular un projecte personal de vida amb sentit que responga a valors de cura pròpia, dels altres i de la natura, respectant els dels altres, prenent com a referència Jesucrist, sent capaç de modular aquestes opcions en situacions vitals complexes.
CCL2 CCL5 CP3 STEM5 CD3 CPSAA3 CC1 CC2 CC4 CE1 SET2 SET3 SET4	2. Valorar la condició relacional de l'ésser humà, desenvolupant destreses i actituds socials orientades a la justícia i a la millora de la convivència tenint en compte el magisteri social de l'Església, per aprendre a viure amb altres i contribuir a la fraternitat universal i la sostenibilitat del planeta.	2.1. Assumir valors i actituds de cura personal, dels altres, de la natura i dels espais comuns, afavorint actituds de respecte, gratuïtat, reconciliació, inclusió social i sostenibilitat. 2.2. Cooperar a la construcció de societats justes i democràtiques, reforçant vincles socials i intergeneracionals, i les relacions en models d'interdependència, analitzant la realitat, tenint en compte els principis i valors del magisteri social de l'Església i promovent el desenvolupament humà integral.
CCL1 CCL5 STEM3 CD1	3. Assumir els desafiaments de la humanitat des d'una perspectiva inclusiva reconeixent les necessitats individuals i socials, discernint-los amb les claus del "Regne de Déu", per implicar-	3.1. Cooperar activament en projectes de cura i responsabilitat cap al bé comú, inspirats en la perspectiva cristiana, participant en accions de millora de l'entorn i en el plantejament de les opcions professionals.

CPSAA3 CC3 CC4 CE1 CCEC3 SET2 SET4	se personal i professionalment en la transformació social i l'assoliment del bé comú.	3.2. Contribuir a la fraternitat universal, contrastant críticament el paradigma científic tecnològic vigent i les narratives de progrés, amb l'antropologia, la moral i l'escatologia cristiana, responant amb sensibilitat i implicació a situacions d'empobriment i vulnerabilitat.
CCL4 CP3 CD2 CD3 CC3 CCEC1 CCEC2 CCEC4 SET1 SET2 SET3	4. Interpretar i admirar el patrimoni cultural en les seues diferents expressions, reconeixent que són portadors d'identitats i sentit, apreciand com el cristianisme s'ha encarnat en manifestacions diverses, per desenvolupar sentit de pertinença, participar en la construcció de la convivència i promoure el diàleg intercultural en el marc dels drets humans.	4.1. Participar críticament en la promoció de la diversitat cultural, expressant i aportant creativament les experiències pròpies, respectant les diferències entre persones i comunitats. 4.2. Desenvolupar sentit de pertinença a una tradició cultural, amb expressions socials, artístiques, ètiques i estètiques, valorant adequadament la seua contribució en el seu moment històric, relacionant-les amb contextos actuals i promovent la seua memòria com a llegat viu.
CCL1 CPSAA3 CPSAA5 CC3 CE2 CCEC1 CCEC3 SET1 SET3 SET5	5. Reconèixer i apreciar la pròpia interioritat, l'experiència espiritual i religiosa, present en totes les cultures i societats, comprenent l'experiència de personatges rellevants i valorant les possibilitats del religiós, per discernir possibles respostes a les preguntes sobre el sentit de la vida i afavorir el respecte entre les diferents tradicions religioses.	5.1. Formular possibles respostes a les preguntes de sentit, coneixent i valorant les aportacions de les tradicions religioses, en especial la proposta de sentit de la vida de Jesucrist, elaborant les seues pròpies respostes a partir d'un anàlisi crític i l'adaptació a la seua situació personal. 5.2. Afavorir la convivència social en contextos plurals, respectant les opcions personals i generant espais de diàleg i trobada.
CCL2 CCL3 STEM4 CD1 CPSAA4 CPSAA5 CC1 CC4 CE3 CCEC1 SET2 SET5	6. Identificar i comprendre els continguts essencials de la Teologia cristiana, contemplant i valorant la contribució de la tradició cristiana a la recerca de la veritat, per disposar d'una síntesi del cristianisme que permeti dialogar amb altres tradicions, paradigmes i cosmovisions.	6.1. Reconèixer l'Església, comunitat dels deixebles de Jesucrist, i el seu compromís en l'amistat social com a nuclis essencials del cristianisme, valorant críticament la seua contribució cultural i històrica. 6.2. Posar en diàleg el saber religiós amb altres disciplines, tradicions culturals, paradigmes científics i tecnològics i altres cosmovisions, tenint en compte els mètodes propis de cada disciplina i respectant la pluralitat.

4.4 RELACIÓ ENTRE CRITERIS D'AVALUACIÓ, COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES I COMPETÈNCIES CLAU EN BATXILLERAT

Descriptors de les competències clau	Competències específiques	Criteris d'avaluació (En cada fila, el primer criteri es el de 1r i el segon criteri, el de 2n)
CCL1 CCL3 CD1 CD4 CPSAA1 CPSAA2 CPSAA4 CPSAA5 CPSAA7 CE2 CE3 CCEC3 SET2	1. Comprendre i assumir el projecte vital personal, reconeixent les pròpies idees i creences i contrastant-les amb l'antropologia cristiana i altres cosmovisions, per inserir-se en la vida adulta i en el món professional.	1.1. Identificar i interpretar les idees i creences que conformen la identitat personal, contrastant-les amb categories fonamentals de l'antropologia cristiana (creació, imatge de Déu, llibertat, pecat, finitud, etc.) i d'altres cosmovisions. 1.2. Reconèixer els elements essencials d'un projecte vital en clau vocacional i professional des de l'autonomia, la llibertat i la responsabilitat social, amb una actitud sincera de recerca de la veritat, tenint en compte la proposta cristiana i els valors socials.

CCL2 CCL5 CP3 STEM5 CD3 CPSAA3 CPSAA6 CC1 CC2 CC4 CE1 SET2 SET5	2. Reconèixer i desplegar el caràcter relacional de l'ésser humà com a fonament dels deures i llibertats, desenvolupant actituds cíviques i democràtiques, contrastant l'Evangeli amb altres humanismes i ideologies contemporànies, per aprendre a viure amb altres i contribuir a la construcció d'una societat inclusiva.	2.1. Valorar, en el desenvolupament de la identitat personal, la pertinença a múltiples esferes socials, promovent compromisos de respecte a la diversitat i inclusió en societats democràtiques. 2.2. Distingir els principis fonamentals del missatge social cristià, contrastant-los amb altres humanismes i ideologies contemporànies, aplicant-los a diferents situacions socials.
CCL1 CCL5 STEM3 CD1 CPSAA3 CPSAA6 CC3 CC4 CE1 CCEC3 CCEC6 SET2 SET4 SET5	3. Interpretar els desafiaments democràtics, socioeconòmics i ecològics, analitzant les seves causes i conseqüències des de la moral social de l'Església, discernint les propostes sociopolítiques de les religions i els moviments socials, per assumir l'ecologia integral i la responsabilitat personal i social en la cura de la vida i del planeta.	3.1. Descriure els reptes polítics i econòmics en entorns locals i globals, analitzant-ne les causes i proposant possibles solucions a la llum de la proposta moral del Regne de Déu i d'altres cosmovisions. 3.2. Dissenyar projectes personals i comunitaris que promoguin la plenitud humana i la transformació social, cultivant la responsabilitat individual, la justícia social i l'ecologia integral.
CCL4 CP3 CD2 CD3 CC3 CCEC1 CCEC2 CCEC4 CCEC5 CCEC6 SET1	4. Comprendre i admirar el patrimoni cultural, interpretant-ne el significat i les expressions amb els mètodes d'anàlisi propis de cada disciplina, valorant críticament les aportacions del cristianisme en el desenvolupament dels pobles, per intervenir amb criteri propi en el diàleg intercultural, la creació artística i la construcció social del pensament.	4.1. Valorar i admirar les diverses expressions històriques del patrimoni comú de la humanitat, analitzant com el cristianisme s'ha integrat en la història, amb llums i ombres, impregnant la cultura. 4.2. Participar activament en la creació cultural amb sentit crític, desenvolupant sentiments de pertinença a la pròpia tradició i construint la diversitat cultural des de criteris humanitzadors propis de l'Evangeli.
CCL1 CPSAA1 CPSAA3 CPSAA5 CC3 CE2 CCEC1 CCEC3 CCEC5 SET1 SET3	5. Valorar la dimensió espiritual com a font de sentit i aprenentatges vitals, a través de l'anàlisi de les experiències personals, del coneixement de les tradicions espirituals i del diàleg interdisciplinari amb altres visions de la vida i del món, per descobrir les oportunitats personals, socials i culturals de l'experiència espiritual com a proposta de plenitud de la vida personal i comunitària.	5.1. Identificar la dimensió espiritual de la persona i la diversitat del fet religiós, valorant-les com a realitat present en les cultures que s'expressen de formes diverses en les societats plurals. 5.2. Valorar l'experiència cristiana manifestada en Jesucrist i en tants testimonis al llarg de la història, com a resposta plena a les qüestions vitals i de sentit, en diàleg interdisciplinari amb propostes filosòfiques diverses.
CCL2 CCL3 STEM4 CD1 CPSAA4 CPSAA5 CPSAA7 CC1 CC4 CE3 CCEC1 SET5	6. Conèixer el mètode propi de la Teologia i les seves diferents especialitats analitzant el seu lloc entre els sabers i disciplines, establint un diàleg transdisciplinari amb les altres ciències, per afrontar críticament els desafiaments ètics i la transformació social.	6.1. Reconèixer les característiques pròpies del saber teològic, pel que fa al seu mètode, fonts i contingut, identificant les semblances i diferències amb altres sabers, especialment amb la ciència, i valorant les seves aportacions ètiques. 6.2. Discernir els desafiaments de la civilització actual, establint les contribucions que tant la ciència com la teologia poden realitzar en la transformació social, des d'una col·laboració mútua.

5. SELECCIÓ DELS SABERS BÀSICS NECESSARIS PER A ADQUIRIR I DESENVOLUPAR LES COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Tant en l'ESO com en el Batxillerat estan dividits en tres blocs, encara que difereixen en la seua formulació. La seua exposició en el currículum sembla un tant deslligada dels altres elements curriculars, de manera que seran els temes els que seleccionaran i ordenaran aquests continguts o sabers perquè s'ajusten als criteris d'avaluació.

5.1 SABERS BÀSICS EN L'ESO

Apareixen per cicles:

1r CICLE (1r i 2n d'ESO)		
Dignitat humana i projecte personal en la visió cristiana de la vida	Cosmovisió, identitat cristiana i expressió cultural	Coresponsables en la cura de les persones i del planeta
1b1c1E¹. Trets i dimensions fonamentals de la vida humana en relació amb la visió cristiana de la persona. 2b1c1E. Relacions fonamentals de la persona: amb ella mateixa, amb els altres, amb la naturalesa i amb Déu. 3b1c1E. Relats bíblics i biografies sobre vocació i missió. 4b1c1E. Habilitats i actituds d'escolta, empatia i expressió assertiva per a una comunicació interpersonal. 5b1c1E. L'espiritualitat i l'experiència religiosa com a realització humana i social. La seua relació amb els sagraments. 6b1c1E. Valoració de l'oració i la contemplació en la tradició judeocristiana i altres religions com a trobada amb la bondat, la veritat i la bellesa, i com a possibilitat per al diàleg intercultural i interreligiós.	1b2c1E. La Bíblia, Paraula de Déu en paraules humanes que narra la relació entre Déu i el seu Poble, la seua composició i gèneres literaris. 2b2c1E. Les claus bíbliques d'Aliança, Poble i Història en la comprensió de la dimensió creatural i relacional de la persona i les seues conseqüències. 3b2c1E. Jesucrist, revelació plena de Déu i esdeveniment i salvació per a la humanitat. 4b2c1E. La proposta ètica i religiosa del Regne de Déu en societats plurals. 5b2c1E. Maria, Mare de Jesús i Mare de l'Església, testimoni de la fe. 6b2c1E. L'experiència i les creences cristianes expressades en el Credo de l'Església Catòlica. 7b2c1E. Comprensió dels símbols i les celebracions de la litúrgia cristiana, dels sagraments i de la seua teologia. 8b2c1E. Estratègies d'anàlisi d'obres de contingut religiós en diferents llenguatges, valorant l'aportació del cristianisme a la cultura.	1b3c1E. Jesucrist i la seua relació amb els grups socials i religiosos de l'època, i la seua opció preferent per les persones més desfavorides. 2b3c1E. Dinàmiques personals i socials que dificulten o impedeixen la construcció del bé comú, a la llum de l'Evangeli i de la Tradició cristiana. 3b3c1E. Les diverses esglésies i comunitats cristianes amb les seues propostes ètiques per a la vida en societat. 4b3c1E. La valoració positiva de l'Església cap a la diversitat religiosa i les seues expressions. 5b3c1E. Situacions pròximes d'injustícia i exclusió analitzades críticament des del magisteri social de l'Església. 6b3c1E. Projectes socials de l'Església al llarg de la seua història i la seua aportació a la inclusió social i a l'ecologia integral.

(1) Hem triat aquesta nomenclatura per a identificar cada Saber Bàsic.

- Per exemple: **1b1c1E** fa referència al primer Saber Bàsic del bloc 1 (és a dir, el bloc A o la primera columna de la taula) del **primer cicle de l'ESO**.
- Un altre exemple: **5b3c2E** fa referència al cinquè Saber Bàsic del **bloc 3 o C**, del **segon cicle de l'ESO**.
- Un exemple més: **7b2B** fa referència al seté Saber Bàsic del **bloc B de Batxillerat**.

2n CICLE (3r i 4t d'ESO)		
Dignitat humana i projecte personal en la visió cristiana de la vida	Cosmovisió, identitat cristiana i expressió cultural	Coreponsables en la cura de les persones i del planeta
1b1c2E. Trets essencials de l'antropologia cristiana en diàleg amb la dignitat humana. 2b1c2E. Situacions vitals i preguntes existencials en relació amb la construcció del projecte personal. 3b1c2E. Jesucrist com a referent per al reconeixement i la valoració positiva de la dignitat humana i la solidaritat. 4b1c2E. L'Evangeli com a resposta a la recerca de sentit. 5b1c2E. Estratègies de comunicació en diversos llenguatges de les pròpies idees, creences i experiències en contextos interculturals. 6b1c2E. Raonabilitat de la fe, desenvolupament integral de la persona i foment del bé comú. 7b1c2E. La transformació social com a vocació personal i projecte professional.	1b2c2E. L'Església com a comunitat dels deixebles de Jesucrist. 2b2c2E. Principis i valors de la doctrina social de l'Església i la seua aplicació en societats democràtiques. 3b2c2E. La Bíblia com a font de coneixement per a entendre la història i la identitat d'Occident i el diàleg intercultural. 4b2c2E. La vida de l'Església com a generadora d'identitat i cultura al llarg de la història: anàlisi de les seues contribucions a la construcció social, política i cultural. 5b2c2E. Respecte davant la bellesa de les diverses manifestacions culturals i religioses com a element de pertinença i tradició cultural. 6b2c2E. Valor de les pràctiques espirituals del monaquisme, la mística i la devoció popular. 7b2c2E. Apreciació de la relació del missatge cristià amb la ciència i la cultura com a mitjà d'enriquiment del conjunt dels sabers. 8b2c2E. Figures històriques i eclesials compromeses amb el bé comú.	1b3c2E. Els drets humans i els objectius de desenvolupament sostenible en relació amb el pensament social cristià. 2b3c2E. Projectes eclesials que treballen l'amistat social, la solidaritat intergeneracional i la sostenibilitat del planeta. 3b3c2E. Propostes de l'ètica social de l'Església aplicades als desafiaments del món actual i al paradigma tecnocràtic. 4b3c2E. Actituds i destreses de diàleg ecumènic i interreligiós amb ple respecte a les conviccions pròpies i les dels altres. 5b3c2E. El compromís de les religions en la construcció de la pau i la superació de la violència i els fonamentalismes. 6b3c2E. L'esperança cristiana i la santedat.

5.2 SABERS BÀSICS EN BATXILLERAT

La denominació dels blocs difereix respecte a l'ESO. Són els següents:

BATXILLERAT (1r i 2n)		
La vida com a vocació personal i professional en diàleg amb l'humanisme cristià	Diàleg fe-raó i fe-cultura	Inserció crítica en la societat
1b1B. Objectius vitals, desenvolupament de la vocació personal i projecte professional. 2b1B. L'experiència de l'encontre amb Déu al llarg de la història com a font de desenvolupament ple de lo humà 3b1B. Habilitats i destreses per a descobrir, analitzar i valorar críticament les diferents pertinences com a mitjà d'enriquiment personal. 4b1B. La visió integral de la persona en la seua dignitat i llibertat segons l'antropologia cristiana. 5b1B. La concepció de l'ésser humà en altres cosmovisions filosòfiques i religioses, en diàleg amb la teologia cristiana de les religions. 6b1B. Projectes personals i professionals, en la vida eclesial i social, desenvolupats en clau vocacional. 7b1B. La vida en societat com a condició necessària per al desenvolupament vital de la persona. 8b1B. Sentit artístic i creativitat en el diàleg fe-cultura. 9b1B. Aportacions de l'experiència religiosa cristiana per a una vida amb sentit, en diàleg amb altres paradigmes. 10b1B. Estratègies per al diàleg transdisciplinari i la síntesi personal com a aprenentatge al llarg de la vida.	1b2B. Fenomenologia de l'experiència religiosa: elements propis i diferències del cristianisme amb altres tradicions filosòfiques i religioses. 2b2B. Síntesi de la Història de la Salvació en clau relacional i trinitària. 3b2B. L'anunci del Regne de Déu i les seues implicacions personals, sociopolítiques i escatològiques. 4b2B. Humanisme cristià: Jesucrist, salvació i model d'humanitat plena. 5b2B. Les manifestacions socials i culturals com a expressió dels valors i creences que configuren la identitat dels pobles. 6b2B. El cristianisme i la seua expressió artística en la música, la literatura i les arts. 7b2B. Habilitats per a l'anàlisi i la contemplació d'obres d'art sobre relats bíblics, la història de la salvació i la vida de Jesucrist. 8b2B. Experiència espiritual i religiosa en figures històriques de diverses tradicions religioses i culturals. 9b2B. Reconeixement crític, en l'entorn social i cultural, de manifestacions de la dimensió espiritual de la persona. 10b2B. Mètode teològic i mètode científic: continguts i enfocaments propis de cada disciplina. 11b2B. Relacions entre ciència i fe al llarg de la història i en l'actualitat. 12b2B. Diàleg fe-raó en la història de la ciència, la filosofia i la teologia.	1b3B. Valors socials, pensament crític i projecte personal i professional. 2b3B. Principis fonamentals de la Doctrina Social de l'Església (DSE). 3b3B. Estratègies per a l'anàlisi dels principals problemes socials, polítics, econòmics i ecològics del món actual, a la llum de la Doctrina Social de l'Església i d'altres humanismes. 4b3B. Les relacions de l'Església amb l'organització política i democràtica, en els àmbits local, estatal i global, en la seua dimensió històrica i l'actual. 5b3B. Coneixement i valoració de les diferents iniciatives mundials orientades a promoure projectes de futur sostenible, especialment els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). 6b3B. Projectes socials i de promoció humana de l'Església, al llarg de la història i en el present, i la seua aportació a la inclusió social i al bé comú. 7b3B. Actituds de diàleg i col·laboració amb altres religions i cultures que facen possible una convivència pacífica i tolerant entre les diverses tradicions. 8b3B. Principals desafiaments de la humanitat i les seues implicacions ètiques: valor de la vida, justícia, ecologia, transhumanisme, intel·ligència artificial, etc.

Ara, però, distribuïrem els Sabers Bàsics en els diferents Nivells Educatius. Aquesta distribució constitueix, en part, l'element que diferencia una programació d'una altra, ja que es tracta d'un procés altament flexible i personalitzable. Serà en el pas previ al disseny de les Unitats Didàctiques, projectes, activitats, etc. A més, les taules següents establiran la relació entre Sabers Bàsics i Nivells Educatius amb els Criteris d'Avaluació i les Competències Específiques.²

(2) Per tal d'agilitzar les taules, utilitzarem la numeració abans emprada per als Criteris d'Avaluació i les Competències Específiques, i les Competències Clau les deixarem a part, ja que la seva relació amb les específiques ja apareix a la part superior.

6. CONCRECIÓ DELS CRITERIS D'AVALUACIÓ DE LES COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

La relación entre Criterios de evaluación y Competencias Específicas ya se ha expuesto arriba, en el apartado [Relación entre Criterios de Evaluación, Competencias Específicas y Competencias Clave](#).

7. INSTRUMENTS DE RECOPIACIÓ D'INFORMACIÓ SOBRE EL NIVELL D'ADQUISICIÓ DE L'ALUMNAT

S'utilitzaran els següents en tots els cursos:

INSTRUMENT	SÍMBOL
Rúbrica	
Observació	
Diana	
Plantilles d'autoevaluació en equip	
Preguntes oberts o semitancades d'elecció múltiple, o similars	
Omplir buits, mots encreuats, sopes de lletres, associar elements o activitats similars	

Flash Cards (Targetes)	
Taula de registre	
Control oral	

Aquests seran els instruments principals, però això no significa que en un moment determinat qualsevol d'aquests instruments no pugui ser substituït per un altre dels molts que existeixen i que s'ajuste millor a les circumstàncies.

Alguns d'aquests instruments es poden utilitzar amb la interacció de l'alumne i del professor. És important que els alumnes, sempre que sigui possible, participen en aquesta avaluació i, fins i tot, que siguin moments en els quals puguen divertir-se. El llenguatge de les rúbriques o de les categories de les taules d'autoavaluació o coavaluació pot ajudar en això, juntament amb el posterior comentari del professor sobre els diferents equips.

Una diana omplerta pel mateix equip amb les qualificacions que el professor els ha atorgat podria ser també un moment en què puguen veure per ells mateixos els seus propis resultats, sense que el professor aparega com a qui sanciona o jutja. També és útil, en aquest sentit, una diana omplerta per ells a partir d'una plantilla d'autoavaluació en equip que hagem elaborat prèviament.

Enllaç a les **rúbriques** dissenyades per a avaluar en aquesta programació:

<https://drive.google.com/drive/folders/1rPbEullbZ33-5FUaRkVtcKtAtrpwwUBs?usp=sharing>

8. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

1. Tipus d'avaluació

D'acord amb el que estableix la normativa autonòmica vigent, l'avaluació de la matèria de Religió Catòlica tindrà un **caràcter continu, formatiu i integrador**, orientat al desenvolupament de les competències específiques i clau.

A tal efecte, es diferencien tres moments fonamentals del procés avaluator:

- **Avaluació inicial:**
Es realitzarà a l'inici del curs, amb especial atenció al nivell de **comprensió lectora** i a la **capacitat expressiva escrita** de l'alumnat. Servirà com a punt de partida per a la planificació i adaptació de les activitats.
- **Avaluació contínua:**
Es durà a terme durant tot el curs acadèmic, valorant el **progrés global** de l'alumnat en relació amb els criteris d'avaluació i no sols els resultats puntuals. Es prioritzarà la **millora progressiva** i la **implicació activa** en el procés d'aprenentatge.
- **Avaluació integradora:**
En cada moment del procés s'avaluaran diversos aspectes competencials. En la sessió d'avaluació final, el Departament de Religió tindrà en compte els resultats de les altres matèries per observar el grau d'assoliment dels objectius generals de l'etapa.

No es realitzaran proves escrites tradicionals, per la qual cosa no s'aplicaran mesures extraordinàries de control d'exàmens.

2. Criteris de qualificació

La **qualificació trimestral o per avaluació** s'obtindrà mitjançant la valoració del conjunt d'activitats i produccions de l'alumnat, seguint la següent estructura:

Element avaluat	Descripció	Pes en la nota global
Treballs, reptes i activitats	Inclou tant el quadern de classe com els treballs individuals o en grup, exposicions, activitats pràctiques i produccions creatives.	100 %

La mitjana s'obtindrà entre el quadern i els treballs presentats.

Cada activitat tindrà un pes específic determinat pel professorat en funció del **temps invertit, dificultat i objectius competencials**.

3. Tipologia d'activitats avaluables

Tipus d'activitat	Descripció
1. Proves escrites	Preguntes de resposta oberta o tancada, test, completacions, elecció múltiple, vertader/fals, comentaris de text o resolució de problemes.
2. Produccions orals	Exposicions individuals o en grup (amb o sense TIC), improvisacions, debats o respostes orals a classe.
3. Altres produccions	Quadern de classe, entrevistes, relats, vídeos, interpretacions teatrals, composicions musicals, pòsters, esquemes, mapes conceptuals, diaris o treballs d'investigació.

4. Comportament, assistència i actitud

El **comportament i l'assistència** s'inclouen dins la valoració global de les activitats, ja que els **criteris d'avaluació** incorporen els aspectes actitudinals i competencials associats.

Així mateix:

- En cada sessió, el professor podrà introduir una **qualificació simple** (participació i actitud) o **complexa** (valoració d'una activitat concreta).
- En cas d'absències reiterades, l'alumne no podrà ser valorat positivament en aquelles sessions en què no haja participat o lliurat les activitats previstes.

En cas que el centre retire el dret a l'avaluació contínua, el Departament de Religió **reduirà dos punts** en la nota de l'avaluació corresponent, segons les instruccions del centre.

5. Nota final del curs

- La nota final del curs serà la **mitjana aritmètica** de les tres avaluacions.
- Es podrà **afegir fins a un punt addicional** si l'alumne acredita la lectura d'un llibre o còmic proposat pel Departament, mitjançant una prova oral.
- En casos excepcionals i degudament justificats, la qualificació final podrà elevar-se a **apte** per circumstàncies acadèmiques no quantificables objectivament.

Trams de qualificació	Denominació oficial
$0 \leq x < 5$	Insuficient
$5 \leq x < 6$	Suficient
$6 \leq x < 7$	Bé
$7 \leq x < 9$	Notable
$9 \leq x \leq 10$	Excel·lent / Sobresalient

6. Recuperació i assignatura pendent

- La matèria es considerarà **recuperada** si l'alumne supera dues de les tres avaluacions del curs.
- En cas contrari, haurà de realitzar un **treball específic de recuperació**, segons les indicacions del Departament.
- Si l'alumne no està matriculat en Religió durant el curs actual, el Departament li assignarà un treball individual per avaluar els aprenentatges no assolits.

7. Instruments d'avaluació

Instrument	Descripció	Símbol
Rúbriques	Avaluació en quatre nivells (0–4). Un 4 equival a un 10.	#
Observació directa	Valoració del treball i la implicació (0–10).	👁️
Diana d'avaluació	Valoració variable segons l'activitat (nota màxima 10).	🎯
Plantilles d'autoavaluació	Revisió personal de l'aprenentatge (nota màxima 10).	📝
Autoavaluació oral	L'alumne valora la pròpia tasca (0–10).	😬
Heteroavaluació	Una persona externa al grup valora el treball.	👤 ⚖️
Preguntes escrites	Respostes obertes o tancades amb correcció objectiva.	✅
Aplicacions digitals	Avaluació en línia (formularis, fulls de càlcul, etc.).	🤖
Activitats lúdico-didàctiques	Completar, associar, jocs de paraules, etc.	📖
Flash Cards	Registre de respostes i errors en rúbrica holística.	📅
Taula de registre	Registre de resultats amb puntuació proporcional.	📊
Control oral	Valoració directa de la intervenció oral (0–10).	💬
Aplausòmetre	Valoració col·lectiva (decibels d'aplaudiment, 0–10).	👏

Els instruments es poden substituir o adaptar en funció de les circumstàncies de l'activitat o de les necessitats de l'alumnat.

8. Rúbrica d'avaluació del treball en equip

Categoria	Insuficient	Suficient	Notable	Excel·lent / Sobresalient
Participació (25%)	No aporta idees ni col·labora amb el grup.	Aporta algunes idees però no proposa millores.	Aporta idees i col·labora de manera constant.	Ofereix idees i suggeriments valuosos i fomenta la col·laboració.
Escolta i cohesió (25%)	No escolta ni integra les idees dels altres.	Escolta de manera parcial.	Escolta i comparteix idees.	Escolta activament i promou la cohesió del grup.
Responsabilitat (25%)	No compleix terminis ni lliura les tasques.	Es retarda sovint.	Compleix generalment amb els terminis.	Sempre lliura puntualment i facilita la tasca del grup.
Puntualitat (25%)	Arriba molt tard.	Arriba amb retard habitual.	Puntualitat acceptable.	Puntual i constant.

9. METODOLOGIA I ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

9.1. Metodologia general

La metodologia de la matèria de Religió Catòlica en l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat es fonamenta en un **enfocament competencial, actiu, inclusiu i integral**, en coherència amb els principis pedagògics establerts per la **Llei Orgànica 3/2020 (LOMLOE)** i els **Decrets 108/2022 i 102/2022 del Consell**, pels quals s'estableixen els currículums corresponents a les etapes.

Aquesta metodologia cerca el desenvolupament harmònic de totes les dimensions de la persona — intel·lectual, emocional, social, ètica i espiritual— i promou l'autonomia, la reflexió i el sentit crític davant la realitat, tot afavorint el diàleg entre fe, cultura i vida.

L'alumne és el protagonista actiu del seu aprenentatge, mentre que el professorat assumeix el paper de guia, dinamitzador i orientador del procés educatiu. La pràctica docent es fonamenta en el principi d'inclusió educativa, adaptant-se a la diversitat de ritmes, interessos i capacitats de l'alumnat.

9.2. Metodologia específica

a) Recursos didàctics i organitzatius

S'utilitzaran materials diversos, tant analògics com digitals, que faciliten la comprensió i interiorització dels sabers bàsics de la matèria:

- Apunts i documents elaborats pel professorat.
- Materials audiovisuals i multimèdia.
- Recursos en línia i aplicacions TIC.
- Bíblia didàctica i textos patrimonials.
- Materials fungibles per a activitats plàstiques, manuals o creatives.
- Fulletons, mapes conceptuals, esquemes visuals i recursos gràfics.

La llengua vehicular d'impartició serà la que corresponga segons la tria del grup (valencià o castellà), d'acord amb el Projecte Lingüístic de Centre.

b) Estratègies didàctiques

La matèria incorpora diverses estratègies metodològiques adaptades a les necessitats de cada etapa:

Aprentatge cooperatiu

El treball cooperatiu serà la metodologia predominant. L'alumnat desenvoluparà les activitats en equips reduïts, en els quals cada membre tindrà una funció concreta. Això afavoreix el desenvolupament d'habilitats socials, la corresponsabilitat, la solidaritat i el respecte mutu.

Aquesta metodologia és especialment eficaç per al desenvolupament de les competències clau europees, ja que integra sabers conceptuals, procedimentals i actitudinals.

Aprentatge autònom

Es promourà l'aprenentatge autònom i la capacitat de raonament crític, especialment en Batxillerat. L'alumnat realitzarà tasques d'investigació, lectures dirigides, diaris de reflexió, treballs d'anàlisi i ús de portafolis personals.

A la Secundària, aquest treball autònom es vehicularà a través de quaderns, activitats de descobriment i tasques de recerca guiada.

Gamificació (Projecte *Ludere*)

Es desenvoluparà el projecte *Ludere*, basat en la metodologia de ludificació o gamificació. Mitjançant dinàmiques de joc, punts, insígnies i reptes cooperatius, es fomenta la motivació, la participació i el compromís de l'alumnat.

Aquesta estratègia permet treballar els valors de superació, esforç i col·laboració, en un ambient distès que afavoreix la interiorització del missatge cristià.

Aprentatge basat en projectes i situacions d'aprenentatge

Tant en ESO com en Batxillerat es programaran situacions d'aprenentatge interdisciplinàries, orientades a la resolució de problemes i al desenvolupament de competències específiques i clau.

En Batxillerat, aquestes situacions es vincularan a contextos culturals, socials i ètics rellevants, promovent la reflexió sobre el paper de la fe en el món contemporani.

Aprentatge vivencial i diàleg fe-cultura

Es fomentaran experiències d'aprenentatge significatiu que connecten la matèria amb la realitat vital de l'alumnat: anàlisi d'experiències religioses, testimonis, art sacre, música, cinema o patrimoni cultural cristià.

Aquest enfocament afavoreix la formació integral i el desenvolupament espiritual, en coherència amb el perfil de sortida de cada etapa.

9.3. Organització i tipus d'activitats

Les activitats es classifiquen segons la seua finalitat i naturalesa pedagògica:

Tipus d'activitat	Finalitat principal	Observacions
Ensenyament-aprenentatge	Desenvolupar sabers bàsics i competències específiques.	Utilitzen metodologies actives i cooperatives.
Avaluació	Verificar l'assoliment dels objectius i competències.	Inclou proves escrites, exposicions, produccions creatives i autoavaluacions.
Repàs i consolidació	Reforçar continguts previs i millorar el rendiment.	S'utilitza com a eina d'avaluació formativa.
Reflexió i interiorització	Afavorir el diàleg personal i l'apropiació de valors.	Especialment present en activitats de Batxillerat.

Les activitats d'avaluació tindran un caràcter formatiu i continu, permetent la revisió dels resultats i la repetició o millora d'activitats quan siga necessari.

9.4. Tractament de la diversitat i inclusió

Es garanteix la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat, adaptant les activitats i instruments segons les necessitats individuals.

Es prioritzarà una atenció educativa personalitzada, afavorint la igualtat d'oportunitats i el respecte a la diversitat cultural, religiosa i personal.

9.5. Activitats complementàries i extraescolars

Donada la càrrega lectiva reduïda de la matèria, les activitats complementàries i extraescolars es consideren un recurs metodològic essencial per a vivenciar els continguts de manera significativa.

Activitats proposades

Tots els nivells:

Visita al patrimoni local (esglésies, ermites, castell). Sortida cultural (teatre o cinema). Trobada amb ONG i testimonis de vida cristiana.

Visita a la Catedral de Castelló i Basílica del Lledó. Excursió al Desert de les Palmes i Vila-real. Activitats culturals i visita museus.

Activitats solidàries i trobades amb ONG.

3r i 4t ESO: Viatge a Barcelona; visita al Museu Bíblic de Tarragona.

4t ESO i BATX.: Camí de Santiago

Visites a institucions religioses i culturals. Jornades de diàleg fe-cultura i trobades amb professionals cristians. Projeccions de cinema espiritual.

Itineraris artístics i espirituals. Activitats de reflexió i voluntariat solidari.

Aquestes activitats reforcen l'aprenentatge vivencial i promouen la integració de la dimensió espiritual en la formació integral de l'alumnat.

9.6. Coordinació i interdisciplinarietat

La matèria de Religió Catòlica mantindrà una coordinació activa amb altres àrees del currículum per a fomentar el desenvolupament transversal de les competències clau, especialment les competències social i cívica, cultural i artística, personal i aprendre a aprendre.

Es potenciaran projectes comuns amb altres matèries, així com la participació en activitats de centre relacionades amb la convivència, els valors humans, la solidaritat i el diàleg intercultural.

10. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ

Aprentatge cooperatiu, col·laboratiu i autònom

En l'àrea de Religió, els aprenentatges cooperatiu i col·laboratiu estan plenament integrats a les sessions. Aquestes metodologies obliguen l'alumnat a recolzar-se mútuament i a comunicar de manera clara els continguts, sent la cooperació l'element fonamental per a la qualificació dels equips.

Els alumnes amb necessitats educatives especials reben suport dels companys i, de manera puntual, del professor, adaptant les activitats a les seues necessitats individuals. Els equips es configuren amb alumnes de nivells diversos per fomentar l'ajuda mútua.

Quan les activitats desenvolupen l'aprenentatge autònom, l'alumnat rep orientació directa del professor segons siga necessari, mentre la resta treballa de manera guiada, seguint instruccions o materials preparats per a cada espai de l'aula.

11. PLA DE FOMENT A LA LECTURA EN L'ÀREA DE RELIGIÓ CATÒLICA

L'àrea de Religió Catòlica contribueix al desenvolupament de la competència lectora a través de la lectura comprensiva, crítica i reflexiva de textos bíblics, literaris i de caràcter humanístic. Es fomentarà l'hàbit lector com a via d'aprofundiment en els valors, la història i el patrimoni cultural cristià, així com en el diàleg intercultural i interreligiós. Es promourà la lectura en veu alta, la interpretació de textos, la producció d'opinions personals i el treball col·laboratiu al voltant de lectures significatives, coordinant-se amb el Pla de Foment a la Lectura del centre.

Per al present curs, es proposarà a l'alumnat la lectura d'almenys un dels següents llibres o còmics, segons el curs:

1r d'ESO

- Llibres:
 - Fray Perico y su borrico. MUÑOZ MARTÍN, Juan
 - El chamán del pequeño valle. OTÓN CATALÁN, Josep
 - El búho que no podía ulular. FISHER, Robert; KELLY, Beth. Ed. Obelisco. ISBN 978-84-7720-685-9. 99 pgs.
 - Cuentos y leyendas de los héroes de la mitología. GRENIER, Christian. Ed. Anaya. ISBN 978-84-667-1317-7. 167 pgs.
 - Susurro y Pity. La hoja y el pájaro que aprendieron a amar. BOTELLA VILAPLANA, Marisa. Ed. CCS. ISBN 84-7043-943-X. 93 pgs.
- Còmics:
 - La Biblia ilustrada. Ed. Bruguera (1977). Estos títulos:
 - 1 (De Adán y Eva a Abraham)
 - 2 (De Abraham a Jacob)
 - 3 (De Jacob a Moisés)
 - 7 (El enigma de Sansón)

- 16 (De Jeremías a Daniel))
- Yakari. DERIB y JOB. Ed. Juventud (1979) (Números del 1 al 8)

2n d'ESO:

- Llibres:
 - Fray Perico y la guerra. MUÑOZ MARTÍN, Juan
 - El miserere. BÉCQUER, Gustavo Adolfo
 - El principito. DE SAINT EXUPÉRY, Antoine
 - El Caballero de la armadura oxidada. FISHER, Robert. Ed. Obelisco. ISBN 978-84-9777-230-3. 108 pgs.
- Còmics:
 - Algunos días de verano. CHABOUTÉ
 - Coraline. GAIMAN, Neil
 - El principito. SFAR, Joann (Antoine de Saint-Exupéry)
 - La Biblia ilustrada. Ed. Bruguera (1977). Estos títulos:
 - 13 (De Elías a Eliseo)
 - 23 (De Los viajes de Pablo)
 - 24 (De Prisión y muerte de Pablo)

3r d'ESO:

- Llibres:
 - Siddarta HESSE, Hermann
 - Maldito karma SAFIER, David
 - El niño del pijama de rayas BOYNE, John
 - Un ángel, probablemente. MILANI, Milo. Ed. Vicens Vives. ISBN 978-84-316-0975-7. 124 pgs.
 - Fray Perico y la Primavera. MUÑOZ MARTÍN, Juan
 - Me llamo... Juan Pablo II. GÓRA, Jan W. / Taljo-Kwiavtowska
- Còmics:
 - Campus Stellae. SAINT-DIZIER, Pierre-Roland; MUTTI, Andrea
 - El diablo de la botella. Ed. Classics Illustrated
 - La isla sin sonrisa. FERNÁNDEZ, Enrique
 - Orgullo de Bagdad. VAUGHAN, Brian K.; HENRICHON, Niko

4t d'ESO i Batx

- Llibres:
 - Óscar y Mamie Rose. SCHMITT, Eric-Emmanuel. Ed. Obelisco. ISBN 978-84-9777-070-5. 108 pgs.
 - Iacobus. ASENSI, Matilde
 - La cena secreta. SIERRA, Javier
 - Colmillo blanco. LONDON, Jack
 - Dos velas al diablo GALLEGU, Laura
 - La hermandad de la sábana santa. NAVARRO, Julia
- Còmics:
 - Breath of bones. Una historia del golem. NILES, Steve; WATCHER, Dave
 - Benhur. MITTON, Jean-Yves
 - San Francisco de Javier. BERZOSA. Ed. Mensajero.
 - Nelson Mandela El cómic autorizado. Ed. Escalera (2012)

Un cop finalitzada la lectura del llibre o còmic, es realitzaran activitats relacionades amb el contingut del llibre o un petit examen oral, encaminades a avaluar la impressió personal de la història i els valors transmesos pel llibre en l'alumnat.

12. RECURSOS HUMANS I MATERIALS

El **Departament de Religió Catòlica** disposa dels recursos humans i materials necessaris per al desenvolupament adequat de les activitats docents i de les línies pedagògiques definides en aquesta proposta.

a) Recursos humans

- **Professorat responsable:** 1 docent especialista en Religió Catòlica, amb funcions de docència directa, coordinació del departament i elaboració de materials didàctics propis.
- **Col·laboracions internes:** coordinació puntual amb altres departaments (Valencià, Geografia i Història, Filosofia, i Orientació) per al desenvolupament d'activitats interdisciplinàries i projectes comuns.
- **Suport institucional:** participació en les accions de formació del professorat, en els plans de convivència, lectura i inclusió del centre.

b) Recursos materials i didàctics

- **Aules equipades amb recursos TIC** (ordinadors, projector, pissarra digital, connexió a internet).
- **Plataformes educatives digitals:** PortalEdu, Aules (Moodle GVA), Google Classroom i altres eines col·laboratives.
- **Materials bibliogràfics i audiovisuals:** Bíblia, Catecisme, documents del Magisteri, vídeos temàtics, recursos multimèdia i presentacions elaborades pel departament.
- **Recursos específics de l'àrea:** làmines i mapes temàtics, materials artístics i patrimonials, textos literaris i iconogràfics.
- **Recursos per al foment de la lectura i la reflexió:** materials literaris i filosòfics adaptats, llibres de valors i espiritualitat, i recursos de la biblioteca del centre.

Tots aquests recursos es revisen i actualitzen de manera periòdica, segons les necessitats pedagògiques del departament i els objectius anuals del centre.

13. COORDINACIÓ, AVALUACIÓ I MILLORA DE LA PROPOSTA PEDAGÒGICA

La coordinació, el seguiment i la revisió d'aquesta Proposta Pedagògica del Departament de Religió Catòlica s'emmarquen dins del funcionament general del centre i dels mecanismes de millora contínua establerts en el Projecte Educatiu de Centre (PEC) i la Programació General Anual (PGA).

a) Coordinació

- Les actuacions del Departament de Religió s'integren en les reunions generals de departaments didàctics i en les comissions de coordinació pedagògica (CCP).
- Es manté una comunicació fluïda amb l'equip directiu i amb el departament d'orientació, per garantir la coherència metodològica, l'atenció a la diversitat i la inclusió educativa.
- El departament participa activament en les activitats generals de centre, jornades culturals, projectes interdisciplinaris i plans institucionals (Pla de Lectura, Pla d'Igualtat, Pla de Convivència, etc.).

b) Seguiment i avaluació

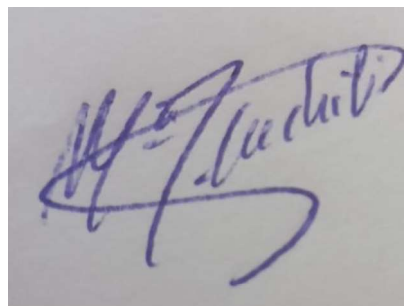
- El departament realitza una avaluació anual de la proposta pedagògica, amb l'objectiu de comprovar-ne la coherència amb els objectius del centre i les necessitats reals de l'alumnat.
- Aquesta avaluació inclou:
 - La valoració dels resultats d'aprenentatge de l'alumnat i del grau d'assoliment de les competències específiques.
 - La revisió de la coherència interna entre objectius, continguts, competències i criteris d'avaluació.
 - La detecció de bones pràctiques docents i d'aspectes susceptibles de millora.
- Els resultats d'aquest procés es recullen en la memòria final de departament, on s'inclouen propostes de millora per al curs següent.

c) Millora i actualització

- Les modificacions aprovades es traslladaran a la nova versió de la proposta pedagògica per al curs següent, garantint la seua vigència, coherència i actualització permanent.
- Aquest procés de revisió contribueix a la millora contínua del departament, a la qualitat educativa i a la coherència del treball pedagògic amb el Projecte Educatiu del Centre.

14. REFERÈNCIES NORMATIVES I BIBLIOGRÀFIQUES

- Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la LOMLOE.
- Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix el currículum d'ESO i Batxillerat a la Comunitat Valenciana.
- Orde 19/2023, de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regula l'avaluació en aquestes etapes.
- Currículum de Religió Catòlica (Conferència Episcopal Espanyola, 2022).
- Documents del Magisteri: Laudato Si', Fratelli Tutti, Christus Vivit.

Fdo.:

Mª Teresa Archilés Gómez
(Cap departament Religió curs 2025-26)

A Castelló, 17 de setembre de 2025